

KNF

**KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO**

**RYNEK
OTWARTYCH FUNDUSZY
EMERYTALNYCH
W III KWARTALE 2017 ROKU**

**Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
Warszawa 2017**

Spis treści:

Synteza	3
1. Efektywność działalności inwestycyjnej OFE	4
2. Aktywa netto	5
3. Składki	7
4. Wyniki finansowe OFE	8
5. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto	9
6. Portfel inwestycyjny	10
7. Liczba członków	11
8. Transfery	12
9. Sytuacja finansowa PTE	13

Słowa kluczowe: KNF, PTE, OFE, STOPA ZWROTU, AKTYWA NETTO, SKŁADKI, CZŁONKOWIE OFE, PORTFEL INWESTYCYJNY, EFEKTYWNOŚĆ, TRANSFERY

Synteza

W trzecim kwartale 2017 roku na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie nadal utrzymywał się trend wzrostowy. Dobra sytuacja na GPW pozwoliła wszystkim otwartym funduszom emerytalnym (OFE) na osiągnięcie dodatnich stóp zwrotu. Przeciętna kwartalna stopa zwrotu OFE wyniosła 3,7%. W tym samym czasie indeks WIG wzrósł o 5,4%, a indeks WIG20 o 6,7%.

Nie zmieniła się istotnie struktura portfela inwestycyjnego OFE. Na koniec września 2017 roku dominowały w niej krajowe instrumenty udziałowe stanowiące ponad trzy czwarte wartości portfela. Krajowe instrumenty dłużne stanowiły 7,8% portfela OFE, a udział instrumentów zagranicznych wyniósł 6,7%. Udział niezłotowych aktywów w portfelach OFE wynosił 11,1%, przy obowiązującym od początku 2016 roku 30% limicie zaangażowania.

W III kwartale 2017 roku OFE, w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa, przekazały do ZUS środki pieniężne o wartości blisko 1,1 mld zł. Po raz kolejny sektor OFE odnotował ujemne saldo przepływów z ZUS, co oznacza, że wartość składek emerytalnych przekazywanych do OFE była niższa od wartości środków przekazywanych do ZUS z tytułu suwaka bezpieczeństwa. Tylko jeden fundusz odnotował dodatni bilans tych operacji.

Łączny zysk powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE) za pierwsze dziewięć miesięcy 2017 roku wyniósł 330 mln zł i był o około 32 mln zł wyższy niż wynik w analogicznym okresie 2016 roku. Wzrost wyniku finansowego PTE wynika przede wszystkim ze zwiększenia się przychodów z zarządzania funduszami w związku z wzrostem wartości aktywów OFE. Wszystkie PTE pozostawały rentowne przy średniej wartości wskaźnika ROE przekraczającej 12% w skali dziewięciu miesięcy.

W dniu 1 sierpnia 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zezwolenie na przejęcie zarządzania Nordea Otwartym Funduszem Emerytalnym przez AEGON Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. Otwarcie likwidacji Nordea OFE oraz faktyczne przejęcie zarządzania funduszem przez AEGON PTE S.A. rozpoczęło się w dniu 1 września 2017 roku. Zakończenie likwidacji Nordea OFE i przeniesienie aktywów tego funduszu do AEGON OFE nastąpiło w dniu 17 listopada 2017 roku.

1. Efektywność działalności inwestycyjnej OFE

Przeciętna stopa zwrotu w III kwartale wyniosła 3,7%

W III kwartale 2017 roku przeciętna stopa zwrotu OFE wyniosła 3,7%. Wszystkie fundusze uzyskały dodatnie stopy zwrotu, a wartości jednostek rozrachunkowych poszczególnych OFE wzrosły od 2,9% do 5,2%.

Wyniki inwestycyjne OFE uzyskiwane od lutego 2014 roku podlegają istotnym wahaniom, co wynika z profilu inwestycyjnego OFE wymuszonego przepisami prawa i przekazaniem ponad połowy aktywów w postaci obligacji Skarbu Państwa, obligacji gwarantowanych przez Skarb Państwa oraz środków pieniężnych do ZUS. Od tamtego momentu w portfelach OFE dominują akcje, których zmienność jest dużo wyższa niż w przypadku instrumentów dłużnych i znajduje to swoje odzwierciedlenie także w wysokiej zmienności kwartalnych stóp zwrotu OFE.

Tabela 1. Stopy zwrotu OFE (%)

Fundusz	III Q 2016	IV Q 2016	I Q 2017	II Q 2017	III Q 2017
AEGON	4,92	7,36	6,94	4,41	3,06
Allianz Polska	5,76	6,33	8,11	5,03	3,20
Aviva BZ WBK	5,68	7,72	9,48	4,56	4,08
AXA	5,57	7,65	9,11	4,09	4,41
Generali	4,93	7,80	9,48	4,70	3,94
MetLife	6,19	7,85	9,83	4,24	3,89
Nationale-Nederlanden	5,89	7,52	10,13	4,61	3,32
Nordea	6,62	6,99	9,28	4,46	3,37
Pekao	6,85	8,38	10,06	4,35	3,61
PKO BP Bankowy	6,72	8,19	8,86	4,38	3,63
Pocztalion	7,21	6,37	9,47	4,43	2,85
PZU „Złota Jesień”	7,26	8,41	9,43	3,95	5,24
Średnia OFE	6,13	7,55	9,18	4,43	3,72
WIG	5,22	9,92	11,90	5,37	5,36
WIG20	-2,35	13,95	11,71	5,69	6,68

Źródło: OFE

W III kwartale 2017 roku koniunktura na krajowym rynku akcji podobnie jak w dwóch ostatnich kwartałach 2016 roku i w pierwszych dwóch kwartałach 2017 roku sprzyjała inwestorom. Główne indeksy zyskiwały na wartości: indeks dochodowy WIG wzrósł o 5,4%, a indeks cenowy WIG20 o 6,7%. W porównaniu z pierwszym kwartałem 2017 roku oraz z czwartym kwartałem 2016 roku tempo wzrostu tych indeksów w analizowanym kwartale było około połowę mniejsze. Analogiczne zmiany nastąpiły w poziomie stóp zwrotu OFE w trzecim kwartale 2017 roku.

2. Aktywa netto

Otwarte fundusze emerytalne posiadały na koniec III kwartału 2017 roku aktywa netto o wartości 181,1 mld zł, co oznacza wzrost o ponad 6 mld zł (3,5%) w ciągu 3 miesięcy. Główną przyczyną tego wzrostu była korzystna koniunktura na rynkach kapitałowych i w konsekwencji wyższa wartość wyceny akcji znajdujących się w portfelach OFE.

Na koniec III kwartału 2017 roku aktywa netto OFE wyniosły 181,1 mld zł

Tabela 2. Aktywa netto OFE (mln zł)

Fundusz	30.09.2016	31.12.2016	31.03.2017	30.06.2017	29.09.2017
AEGON	5 901,7	6 312,0	6 727,6	6 995,0	7 185,2
Allianz Polska	6 559,1	6 964,6	7 525,1	7 897,3	8 142,3
Aviva BZ WBK	31 352,3	33 681,9	36 801,4	38 380,8	39 851,1
AXA	9 178,5	9 867,0	10 752,1	11 173,6	11 645,9
Generali	6 949,2	7 482,9	8 188,1	8 565,0	8 892,0
MetLife	11 481,7	12 326,5	13 483,3	13 992,7	14 468,9
Nationale-Nederlanden	34 920,0	37 556,2	41 406,0	43 331,8	44 788,6
Nordea	6 697,5	7 154,4	7 807,1	8 136,3	8 395,4
Pekao	2 093,4	2 262,6	2 485,9	2 588,6	2 676,5
PKO BP Bankowy	6 500,8	7 015,0	7 618,5	7 928,7	8 194,9
Pocztylion	2 674,5	2 831,5	3 086,4	3 208,0	3 285,8
PZU „Złota Jesień”	18 529,7	19 979,1	21 751,5	22 485,5	23 538,9
Razem	142 838,2	153 433,8	167 633,0	174 683,2	181 065,5

Zródło: OFE

Koncentracja na rynku emerytalnym, podobnie jak w poprzednich okresach, pozostawała na relatywnie wysokim poziomie. Dwa największe podmioty miały blisko 47% udział w rynku pod względem zarządzanych aktywów, a trzy największe fundusze blisko 60%.

Rynek OFE jest rynkiem o wysokiej koncentracji

W III kwartale rozpoczął się proces likwidacji Nordea OFE i przeniesienia jego aktywów do AEGON OFE. Połączenie aktywów tych funduszy nastąpiło już w IV kwartale, co skutkowało powstaniem czwartego co do wielkości aktywów otwartego funduszu emerytalnego na rynku.

W obecnej sytuacji na przyrost aktywów netto OFE największy wpływ mają osiągnięte wyniki inwestycyjne, ponieważ środki przekazywane z OFE do ZUS w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa przeważają nad wartością bieżących składek emerytalnych wpływających z ZUS do OFE. Wynika to z faktu, że tylko część członków OFE (2,6 mln) złożyła deklarację przekazywania części bieżących składek emerytalnych do OFE.

Proces dekulacji środków zgromadzonych w OFE realizowany jest na mocy przepisów obowiązujących od 2014 roku, zgodnie z którymi w okresie 10 lat poprzedzających osiągnięcie przez członka OFE wieku emerytalnego, zgromadzony przez niego kapitał w OFE jest umarzany i przekazywany sukcesywnie do ZUS. Od chwili rozpoczęcia tego procesu również całość bieżącej składki emerytalnej jest przekazywana do ZUS. Mechanizm ten określany jest mianem suwaka bezpieczeństwa, gdyż jego głównym celem wskazanym przez

twórców, jest ochrona członków OFE przed tzw. ryzykiem złej daty, to jest istotnym spadkiem wartości kapitału emerytalnego bezpośrednio przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w związku z cyklicznością koniunktury na rynku kapitałowym.

Tabela 3. Umorzenia w ramach suwaka bezpieczeństwa (mln zł)

Fundusz	Kwota umorzenia					Umorzenie jako % średniej WAN III Q 2017
	III Q 2016	IV Q 2016	I Q 2017	II Q 2017	III Q 2017	
AEGON	34,9	36,2	39,8	41,4	42,3	0,59%
Allianz Polska	36,2	37,6	41,0	43,4	44,2	0,55%
Aviva BZ WBK	200,4	209,6	232,6	247,9	253,7	0,65%
AXA	45,5	47,7	52,8	56,2	57,8	0,51%
Generali	41,8	43,7	48,5	51,5	52,9	0,61%
MetLife	89,3	92,2	101,9	107,7	109,0	0,77%
Nationale-Nederlanden	180,6	188,7	209,3	222,2	227,6	0,52%
Nordea	31,6	33,0	36,6	39,0	39,8	0,48%
Pekao	12,2	12,7	14,0	14,8	15,1	0,57%
PKO BP Bankowy	34,6	36,4	40,3	42,9	44,0	0,55%
Pocztalio	19,8	20,6	22,5	23,8	24,0	0,74%
PZU „Złota Jesień”	142,9	150,3	166,1	174,4	179,1	0,78%
Razem	869,7	908,6	1 005,6	1 065,3	1 089,6	0,61%

Źródło: OFE

Pierwsze przekazanie środków w ramach suwaka nastąpiło w IV kwartale 2014 roku i obejmowało okres od lutego 2014 roku. Łącznie OFE przekazały wówczas do ZUS kwotę 3,7 mld zł, co stanowiło 2,3% wartości aktywów netto OFE według stanu na koniec września 2014 roku. W 2015 roku OFE przekazały w ramach suwaka prawie 4,1 mld zł, co stanowiło 2,7% średniej wartości aktywów netto OFE według stanu na koniec poszczególnych miesięcy, a w 2016 roku było to odpowiednio 3,5 mld zł i 2,5%. W III kwartale 2017 roku OFE przekazały do ZUS środki o wartości blisko 1,1 mld zł, czyli średnio 0,61% swoich aktywów netto. Wystąpiło znaczące zróżnicowanie w zakresie wielkości środków przekazanych do ZUS przez poszczególne OFE w porównaniu do zarządzanych przez nie aktywów, w związku ze zróżnicowaną strukturą wiekową członków poszczególnych funduszy.

W wyniku obniżenia wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, niewielka część członków OFE natychmiast osiągnie wiek emerytalny, a kilka roczników zostanie dodatkowo objętych mechanizmem suwaka bezpieczeństwa. Zaowocuje to z jednej strony spadkiem składek odprowadzanych do OFE, a z drugiej przyspieszeniem dekapitalizacji aktywów funduszy przez mechanizm suwaka. Dostosowanie mechanizmu suwaka polegające na objęciu nowych kohort członków, przyspieszeniu tempa dekapitalizacji kapitału emerytalnego i przekazaniu całości kapitałów niektórych członków do ZUS, będzie skutkowało jednorazowym umorzeniem dodatkowego miliarda zł z aktywów OFE oraz zwiększeniem kwot w ramach suwaka w następnych latach - wartość środków umarzanych w ramach suwaka będzie nawet dwukrotnie większa niż suma składek wpływających do OFE.

3. Składki

W III kwartale 2017 roku do otwartych funduszy emerytalnych trafiło ponad 821 mln zł składek. Kolejne nowelizacje przepisów prawa sprawiały, że w ostatnich latach obowiązująca stawka składki kierowanej do OFE kilkakrotnie się zmieniała, co powodowało fluktuacje wielkości strumienia nowych środków kierowanych do OFE. Od sierpnia 2014 roku do OFE są przekazywane składki tylko tych osób, które złożyły odpowiednią deklarację w ZUS.

Skalę dokonanych zmian obrazuje fakt, że jeszcze w I i II kwartale 2014 roku do OFE przekazano składki o wartości odpowiednio 3,2 mld zł oraz 2,9 mld zł, czyli ponad trzykrotnie większej niż w poszczególnych kwartałach 2016 roku oraz 2017 roku.

W III kwartale 2017 roku ZUS przekazał do OFE składki o wartości 821 mln zł

Tabela 4. Składki przekazane do OFE (mln zł)

Fundusz	III Q 2016	IV Q 2016	I Q 2017	II Q 2017	III Q 2017
AEGON	21,3	20,8	23,8	24,1	22,8
Allianz Polska	37,8	34,9	42,9	44,9	39,7
Aviva BZ WBK	159,4	147,7	179,1	183,9	165,5
AXA	45,4	43,6	49,4	49,9	47,4
Generali	48,0	45,6	52,2	54,2	50,9
MetLife	56,1	53,1	62,3	63,8	59,2
Nationale-Nederlanden	254,6	233,6	286,5	301,7	269,3
Nordea	31,3	30,3	34,3	34,6	33,0
Pekao	11,1	10,2	11,7	12,6	11,2
PKO BP Bankowy	30,6	29,1	32,8	33,5	32,1
Pocztylion	10,5	11,1	11,5	11,6	11,4
PZU „Złota Jesień”	74,1	73,2	82,0	82,2	79,0
Razem	780,1	733,2	868,4	896,9	821,4

Zródło: ZUS

Od przekazanych przez ZUS składek potrącane były opłaty na rzecz PTE w wysokości nie wyższej niż 1,75% przekazanych środków. Tylko dwa fundusze, Aviva OFE Aviva BZ WBK oraz PKO BP Bankowy OFE pobierają opłaty od składki według niższych stawek, odpowiednio: 0,75% oraz 1,70%. Po uwzględnieniu opłat od składek, w III kwartale na konta członków OFE trafiło blisko 809 mln zł.

W III kwartale 2017 roku wartość kapitałów przekazywanych przez OFE do ZUS w związku z suwakiem bezpieczeństwa była o 268 mln zł wyższa od wartości składek przekazywanych w tym czasie przez ZUS do OFE. Tylko jeden fundusz odnotował w tym okresie dodatnie saldo rozliczeń z ZUS, to znaczy, że otrzymywane z ZUS składki przeważały nad środkami przekazywanymi w ramach suwaka.

4. Wyniki finansowe OFE

W III kwartale
2017 roku OFE
wykazały
6,8 mld zł zysku

Łączny wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych za III kwartał 2017 roku wyniósł 6,8 mld zł. Wszystkie OFE wykazały dodatnie wyniki finansowe w wysokości od 91 mln zł (OFE Pocztylion) do 1,6 mld zł (Aviva OFE Aviva BZ WBK).

Tabela 5. Wyniki finansowe OFE (mln zł)

Fundusz	III Q 2016	IV Q 2016	I Q 2017	II Q 2017	III Q 2017
AEGON	276,5	433,6	437,3	294,9	213,9
Allianz Polska	356,5	414,2	563,8	377,9	252,7
Aviva BZ WBK	1 688,1	2 412,7	3 187,3	1 670,9	1 568,5
AXA	481,7	702,4	895,9	440,4	490,3
Generali	327,2	539,9	708,5	384,9	336,9
MetLife	671,4	896,6	1 208,7	571,1	539,5
Nationale-Nederlanden	1 932,9	2 624,3	3 799,2	1 897,6	1 445,1
Nordea	414,6	453,9	662,8	346,5	274,7
Pekao	134,0	174,8	227,2	108,0	93,5
PKO BP Bankowy	409,1	531,2	618,7	333,2	287,5
Pocztylion	180,1	169,7	267,8	136,3	91,4
PZU „Złota Jesień”	1 252,3	1 554,2	1 877,7	856,6	1 172,2
Razem	8 124,4	10 907,7	14 455,0	7 418,3	6 765,9

Źródło: OFE

Od początku lutego 2014 roku portfel OFE ma charakter znacznie bardziej agresywny niż w poprzednich okresach, z tego względu wyniki inwestycyjne OFE charakteryzują się dużo większą zmiennością i są w większym stopniu zależne od koniunktury na rynkach akcji, co bezpośrednio przekłada się na wykazywane wyniki finansowe.

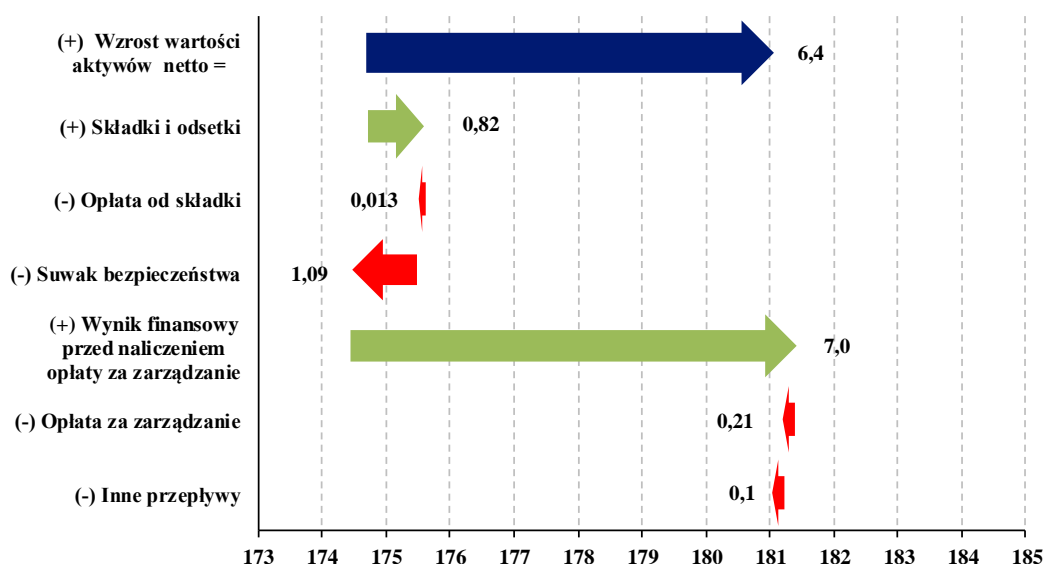
5. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto

W III kwartale 2017 roku aktywa netto OFE wzrosły o 6,4 mld zł (3,5%). Największy wpływ na tę zmianę miały wyniki finansowe funduszy. Ujemne saldo przepływów finansowych pomiędzy OFE i ZUS w III kwartale 2017 roku nie miało znaczącego wpływu na dynamikę aktywów OFE w analizowanym kwartale.

Głównymi elementami tego salda były składki emerytalne o wartości 0,8 mld zł wpływające do OFE i środki wycofywane w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa, których wartość wynosiła blisko 1,1 mld zł. Od składek zostały potrącone opłaty na rzecz powszechnych towarzystw emerytalnych w wysokości 12,7 mln zł.

Fundusze emerytalne odnotowały dodatni wynik finansowy, który przed naliczeniem opłaty za zarządzanie osiągnął poziom 7 mld zł. Tytułem tej opłaty powszechne towarzystwa emerytalne pobrały około 0,2 mld zł.

Wykres 1. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto OFE (mld zł)

W III kwartale 2017 roku aktywa netto OFE wzrosły o 6,4 mld zł

Źródło: OFE, obliczenia własne

Pozostałe elementy oddziałujące na poziom aktywów netto to między innymi zmiana poziomu zobowiązań, wpłaty na rzecz budżetu państwa w związku z ustaleniem członkowi OFE prawa do emerytury z systemu innego niż kapitałowy oraz przekazanie środków na rzecz spadkobierców zmarłych członków OFE. Łączny bilans tych operacji był w III kwartale ujemny i przyczynił się do spadku wartości aktywów netto o około 0,1 mld zł.

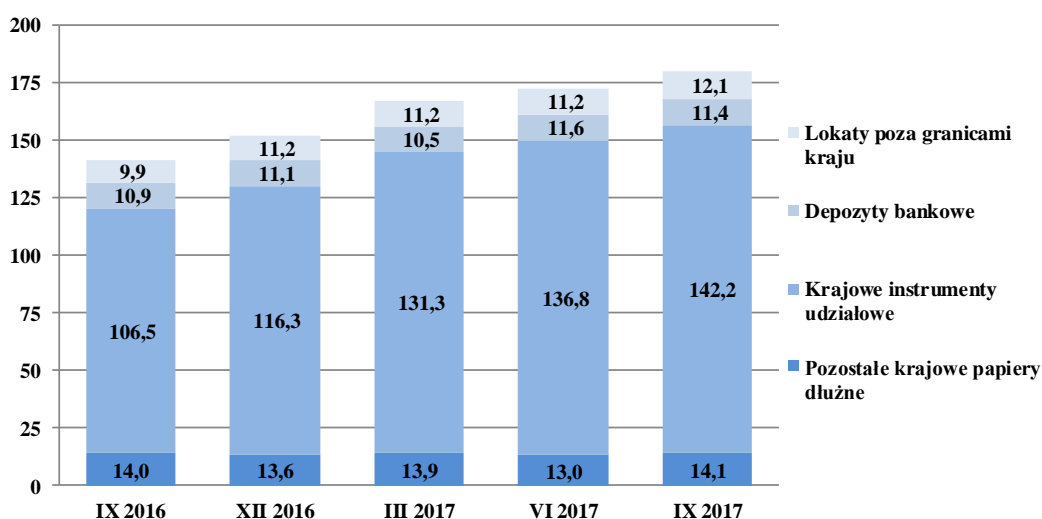
6. Portfel inwestycyjny

Od lutego 2014 roku podstawę portfela OFE stanowią krajowe udziałowe papiery wartościowe

Dominującą pozycję w portfelach OFE stanowiły krajowe instrumenty udziałowe, a zaangażowanie OFE w tej pozycji, w związku ze wzrostem kursów posiadanych akcji, zwiększyło się w ciągu 3 miesięcy. W III kwartale 2017 roku na rynku krajowym popyt na akcje ze strony OFE wyraźnie przeważał nad podażą, co oznacza, że fundusze aktywnie zwiększały swoje zaangażowanie w akcje. W analizowanym kwartale odmiennie przedstawiała się sytuacja na zagranicznych rynkach akcji – wartość transakcji sprzedaży przez OFE akcji notowanych poza granicami kraju tylko nieznacznie przewyższała wartość transakcji kupna przez OFE takich akcji.

Na koniec III kwartału 2017 roku 142,2 mld zł (79,1% portfela OFE) fundusze ulokowały w krajowe instrumenty udziałowe (głównie akcje), podczas gdy 3 miesiące wcześniej wartość tej kategorii lokat wynosiła 136,8 mld zł (79,3% portfela).

Wykres 2. Struktura portfela inwestycyjnego OFE (mld zł)

Źródło: OFE

W III kwartale spadła wartość lokat OFE w depozytach bankowych i wyniosła 11,4 mld zł (6,4% portfela). Na koniec poprzedniego kwartału OFE ulokowały w depozytach 11,6 mld zł.

Wartość lokat OFE poza granicami kraju wzrosła na koniec III kwartału i wyniosła 12,1 mld zł, co stanowiło 6,7% udział w portfelu inwestycyjnym OFE.

Z początkiem lutego 2014 roku zniesiony został limit na lokaty poza granicami kraju i wprowadzony limit na inwestycje denominowane w walucie innej niż krajowa, który od początku 2016 roku wynosi 30% aktywów. Na koniec września 2017 roku udział niezłotowych aktywów w portfelach OFE wynosił 11,1% i był wyższy od stanu na koniec poprzedniego kwartału o około 0,8 p.p.

Wzrosła wartość zaangażowania OFE w krajowe instrumenty dłużne. Ich wartość w portfelach OFE na koniec III kwartału 2017 roku wyniosła 14,1 mld zł (7,3% portfela), podczas gdy w poprzednim kwartale było to 13 mld zł (7,5% portfela).

7. Liczba członków

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonego przez ZUS, na koniec III kwartału 2017 roku do OFE należało łącznie blisko 16,3 mln członków. W porównaniu z końcem poprzedniego kwartału nastąpił spadek o niecałe 27 tys. członków, czyli o około 0,17% w ujęciu względnym. W okresie od 1 kwietnia do 31 lipca 2014 roku każdy członek OFE miał możliwość złożenia do ZUS oświadczenia woli o przekazywaniu części składki emerytalnej do OFE po 1 lipca 2014 roku. Od 1 kwietnia do 31 lipca 2016 roku ubezpieczeni ponownie mogli podjąć decyzję o zmianie alokacji części składki emerytalnej między OFE i ZUS, przy czym, jeżeli ubezpieczony nie chciał zmieniać decyzji podjętej w 2014 roku, to nie musiał składać żadnej deklaracji. Według stanu na koniec września 2017 roku członkowie, którzy złożyli takie oświadczenie w pierwszym lub w drugim okresie, stanowili blisko 16% wszystkich członków OFE. W poszczególnych funduszach odsetek ten wahał się od 8,7% do 24,6%. Należy podkreślić, że osoby, które nie złożyły oświadczenia o przekazywaniu części składki do OFE nadal pozostają członkami OFE, a fundusze zarządzają ich środkami pochodzącymi ze składek, które zostały przekazane do lipca 2014 roku.

Na koniec września 2017 roku do OFE należało 16,3 mln członków

Tabela 6. Liczba członków OFE

Fundusz	Członkowie					Udział członków przekazujących składki do OFE 30.09.2017
	30.09.2016	31.12.2016	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	
AEGON	916 061	913 870	891 801	889 342	887 164	9,3%
Allianz Polska	1 073 656	1 072 203	1 070 780	1 069 354	1 068 073	11,6%
Aviva BZ WBK	2 636 287	2 630 996	2 626 213	2 620 744	2 615 981	19,5%
AXA	1 148 395	1 146 650	1 145 026	1 143 377	1 141 833	13,3%
Generali	996 678	995 026	993 563	991 904	990 411	16,1%
MetLife	1 584 708	1 581 431	1 578 770	1 575 927	1 573 436	12,9%
Nationale-Nederlanden	3 066 738	3 061 745	3 056 611	3 051 776	3 047 334	24,6%
Nordea	983 997	982 175	980 719	978 951	977 431	12,5%
Pekao	333 672	332 885	332 180	331 506	330 845	10,6%
PKO BP Bankowy	939 297	937 435	935 858	934 263	932 733	12,3%
Pocztylion	583 288	582 334	581 503	580 694	579 948	8,7%
PZU „Złota Jesień”	2 194 167	2 188 092	2 182 523	2 176 761	2 171 798	12,6%
Razem	16 456 944	16 424 842	16 375 547	16 344 599	16 316 987	15,8%

Źródło: ZUS, OFE

W III kwartale 2017 roku OFE zawarły tylko 131 umów pierwszorazowych, co jest wyraźnie niewystarczające, aby zapewnić zastępowalność kohort w OFE i zatrzymać proces sukcesywnego zmniejszania się liczby członków OFE.

8. Transfery

W III kwartale
2017 roku 116
członków zmieniło
fundusz emerytalny

W III kwartale 2017 roku liczba transferów członków między poszczególnymi funduszami uległa znacznemu zmniejszeniu w stosunku do poprzednich okresów i wyniosła 116. Jest to najniższa liczba transferów w historii działalności OFE, dla porównania w listopadzie 2010 roku, gdy dozwolona była działalność akwizycyjna, OFE zmieniło ponad 162 tys. osób.

W analizowanym kwartale najwięcej członków pozyskał Nationale-Nederlanden OFE (50 osób). Uwzględniając liczbę członków, którzy opuścili ten fundusz, końcowe saldo transferowe wyniosło 34 osoby, co było najlepszym wynikiem na rynku. Fundusz ten pozostaje w dalszym ciągu głównym beneficjentem transferów. W ostatniej sesji ponad 43% członków zmieniających fundusz przeniosło się właśnie do Nationale-Nederlanden OFE.

Tabela 7. Saldo osób zmieniających OFE

Fundusz	III Q 2016	IV Q 2016	I Q 2017	II Q 2017	III Q 2017
AEGON	-77	-127	-14	-17	-10
Allianz Polska	0	8	-14	-11	0
Aviva BZ WBK	-77	-74	-16	-14	2
AXA	1	21	4	7	-6
Generali	-27	-52	-3	5	-11
MetLife	32	35	-5	11	-6
Nationale-Nederlanden	168	251	56	33	34
Nordea	14	-11	-4	-5	-2
Pekao	-33	-33	-8	-4	-7
PKO BP Bankowy	44	38	29	12	17
Pocztylion	-69	-75	-27	-22	-15
PZU „Złota Jesień”	24	19	2	5	4
Liczba transferowanych członków OFE	647	844	258	171	116

Źródło: ZUS

Wyraźny spadek liczby transferów od początku 2017 roku, w porównaniu do dwóch ostatnich kwartałów 2016 roku, można powiązać ze spadkiem zainteresowania OFE po upływie w dniu 31 lipca 2016 roku okresu, w którym ubezpieczeni mogli ponownie podjąć decyzję dotyczącą kierowania części swojej składki emerytalnej do ZUS lub OFE i zainicjować równocześnie proces zmiany funduszu emerytalnego na inny.

9. Sytuacja finansowa PTE

Wartość kapitałów własnych powszechnych towarzystw emerytalnych na koniec września 2017 roku wyniosła niespełna 2,4 mld zł i wzrosła o około 4,2% w porównaniu do stanu z końca czerwca 2017 roku. Na wzrost łącznego poziomu kapitału własnego w PTE w III kwartale 2017 roku wpłynęły dodatnie wyniki finansowe osiągnięte przez towarzystwa.

Na koniec września 2017 roku kapitały własne PTE wyniosły 2,4 mld zł

Tabela 8. Wybrane wskaźniki sytuacji finansowej PTE (mln zł)

Wyszczególnienie	30 września 2016	31 grudnia 2016	31 marca 2017	30 czerwca 2017	30 września 2017
Kapitał własny	2 269,2	2 357,8	2 340,9	2 258,6	2 352,7
Wynik finansowy netto	298,2	399,9	86,3	212,1	330,2
Kapitał własny + Fundusz Gwarancyjny/ WAN OFE	2,2%	2,1%	1,9%	1,8%	1,7%

Źródło: PTE

Kapitały własne PTE są bardzo istotnym elementem bezpieczeństwa kapitałowej części systemu emerytalnego. Stanowią kluczowy element gwarantowania odpowiedniego poziomu jakości zarządzania aktywami funduszy oraz mogą być źródłem pokrycia strat w przypadku nieprawidłowości, w tym wystąpienia odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie PTE. Z tego powodu bardzo ważne jest, aby PTE posiadały kapitały własne na poziomie adekwatnym do wartości zarządzanych aktywów w OFE. Na koniec III kwartału 2017 roku relacja sumy kapitałów własnych PTE i środków na Funduszu Gwarancyjnym do aktywów netto OFE wynosiła 1,7% i wahała się w poszczególnych towarzystwach od 1,3% do 2,7%. Stosunek aktywów płynnych PTE i środków na Funduszu Gwarancyjnym do aktywów netto OFE wynosił 1,5% (od 1,4% do 2,0% w poszczególnych PTE).

Kapitały własne PTE są ważnym elementem bezpieczeństwa kapitałowej części systemu emerytalnego

KNF

**KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl